

Taallessen – Kruisje het spinnetje.

Kick off

- Waar lijkt ik op?/ wat staat er op de tafel?/ op het digibord?
 - Waardoor weet je dat?
 - Waar gaat het verhaal over denken jullie?
 - Voorwerpen: spin, boom, web, poes, vogel, blaadjes in verschillende kleuren.
 - Hoofdbandreep met spin erop.
-

1. Boekoriëntatie

KORT: Bespreken/bekijken van de illustraties/ voorwerpen. Doe samen een voorspelling n.a.v. de illustraties/ voorwerpen.

Wat zie je op de tekening?/ of wat staat erop de tafel?	Is er een probleem?
Waar gaat het verhaal over denk je?	Hoe lossen ze het op denk je?
Wat gebeurt er allemaal?	Hoe loopt het af?

Vertel het verhaal.

Gebruik je stem en je intonatie om de spanning in het verhaal te houden. Maak bewegingen om een (werk) woord te verduidelijken of te versterken. Dit ondersteunt ook kinderen die met de woordenschat of auditief wat extra ondersteuning kunnen gebruiken. Ze zie wat ze horen. Dit blijft beter in het geheugen hangen. B.v. bij 'dwarrelen', mak je zachte schommelende bewegingen meet een arm van boven naar beneden.

Praat na over het verhaal. Wat vonden ze ervan en hebben ze het begrepen?

Hoe heet het verhaal?	Waar woont de vogel?
Waar gebeurt het verhaal?	Wat voor weer is het?
Over wie gaat het verhaal?	Wat voor jaargetijde/ seizoen is het?
Is er een probleem?	Hoe weet je dat?
Welke oplossing is er?	Waar moet Kruisje op letten?
Wat wil Kruisje graag?	Zijn mensen gevaarlijk voor spinnen? Ja? Waardoor dan?
Wat gebeurt er allemaal?	Wat is een web?
Wie wonen er in de boom?	Was dit een spannend verhaal?
Hoe komt het dat Kruisje op de grond terecht komt?	Waarom merk je dat?
Waar woont de poes?	Klopt het verhaal met wat we in het begin dachten?

Bij de 2^e x vertellen (Vergroot de letters van het verhaal bijvoorbeeld hiervoor.)

Wijs af en toe mee terwijl je leest, kinderen zien dat gaat van boven naar beneden en van links naar rechts, zo leggen ze de link tussen gesproken en geschreven taal.

Leg moeilijke woorden uit. Kies zelf kernwoorden die voor jouw groepssituatie belangrijk zijn. Of onderstaande kernwoorden.

Herfst	Kruisspin	Web
Gevaarlijk	Spinnendraad	Sliert
Slingeren	Hek	Dwarrelen
Grasspriet	Schaduw	Zweven
Wandelen	snoet	Midden in

Laat af en toe stiltes vallen zodat de kinderen de ruimte krijgen om iets te zeggen of te vragen. Stel geen waarom vragen, denk aarzelend hardop met veel pauzes, hierdoor krijgen de kinderen de kans om te reageren.

Laat ze meeleven door te vragen om een letter of woord aan te wijzen wat ze al kennen. (In de kleine kring.) Of op het digibord.

Oh, ik zie hier weer een heleboel woorden en letters.

Zoek jij eens een letter die je al kent?

Hoe heet deze letter? (enkele malen herhalen)

Ken je een woord dat begint met deze letter?
Kun je deze letter ook schrijven?

2. Verhaalbegrip - lessuggesties

<p>1. Taalbeleving- opdrachten:</p> <p>Loop eens als een spin.</p> <p>Loop eens als een kat.</p> <p>Vlieg eens als een vogel.</p> <p>Dwarrel eens als een blaadje dat van de boom valt.</p> <p>Klim eens op een grassprietje</p>	<p>Kruip eens in elkaar alsof je bang bent.</p> <p>Slinger eens heen en weer</p> <p>Spring eens zijwaarts van tak naar tak.</p> <p>Sta eens zo sterk en stevig als een boom.</p> <p>Zwaai eens met je armen als de takken van de boom in de wind.</p> <p>Zwaai eens met je armen als de takken van de boom in de storm.</p> <p>Doe eens net alsof je een poes bent, die op een hek zit. (balansoefening.)</p> <p>Gooi eens een blaadje omhoog en kijk eens hoe hij omlaag dwarrelt.</p>
---	--

2. Drama: Het uitspelen van het verhaal zou als volgt kunnen gebeuren:

De leerkracht vertelt: Alle kinderen spelen het verhaal uit. B.v. als inleiding van een spelles in het gymlokaal. Alle kinderen hebben dan allemaal het verhaal beleefd.

Nodig: het verhaal.

Instructie: De kinderen staan verspreidt in het gymlokaal. Heel goed luisteren dan weet je wat je moet doen. Ik vertel het verhaal en jullie doen wat er verteld wordt.

3. 2^e x. Laat een kind het verhaal in zijn eigen woorden vertellen Bijvoorbeeld op de stoel van de leerkracht? Een klein groepje speelt het uit in de kring.

4. Vertelstoel. Kinderen vertellen het verhaal na met behulp van kaarten met tekeningen en/of woorden uit het verhaal. Kopieer de prenten en hang ze aan de muur in de goede volgorde.

5. Nu het verhaal navertellen zonder gebruik van illustraties.

Begrijpend Luisteren - Lessuggesties

1. Verteltafel – benodigdheden – kleine knuffels/ vingerpopjes gemaakt van plaatjes van een spin, poes, vogel, boom, web, blaadjes in verschillende kleuren, gras. **Interactief voorlezen.**

2. Taal/denkspelletjes – goed /fout. Maak expres fouten in de tekst van het verhaal merken de kinderen dit op???

Het is zomer.
 De blaadjes aan de bomen zijn groen.
 In een kleine boom zit Kruisje.
 Hij wil wandelen.
 Dat mag van zijn mama.
 Hij moet goed uitkijken voor mensen en honden.
 Hij valt uit de boom op het gras, door een blaadje.
 Kruisje is bang.
 Kruisje komt zelf weer de boom in.
 De mama van Kruisje is ongerust.

1. Nazeggen van woorden: uit het verhaal, kies lange en korte woorden. Horen ze het verschil?

Dwarrelen	Blad
Boom	Takken
Spin	spinnendraad
Poes	Spinnenpootjes
sliert	Herfstblaadjes
Snorhaar	snoet

2. Auditieve Analyse: zeg woorden in lettergrepen zie b.v. **6. De 2^e x visueel op het digibord. Woorden verbergen onder het scherm, daarna tevoorschijn halen.**

3. Auditieve Synthese: Verzin samen met de kinderen 10 korte woorden. Schrijf die op een strook papier, zeg dan de woorden in losse klanken. Je kunt de strook ook vouwen, zodat de letters/ klanken ook per letter/ klank gezien en gehoord worden. (koppeling klank – letter) Hoe klinkt het hele woord? **Van tevoren een aantal woorden op het digibord schrijven en verbergen onder het scherm, Zijn er woorden bij die de kinderen net verzonnen hebben? Laat de kinderen de woordstroken vergelijken met de woorden op het digibord.**

4. **Kruisje** is bang en bibbert hij kan de woorden niet in een keer te zeggen. Zullen we hem gaan helpen? Plak de woorden aan elkaar. **Als 2^e visueel op het digibord.**
Woorden verbergen onder het scherm, daarna tevoorschijn halen.

Gras - spriet	Spin-ne-tje	Kruis- spin	Vleu-gel
Boom -tak	Herfst -blaadje	Gras-spriet-jes	Vo-gel
Snor- haar	Dwar-re-len	Tuin-hek-je	Spin-nen- web
Boom -stam	Zwaai - en	Op-let-ten	Zon-ne-tje
Tuin - hek	Spin-nen-poot -jes	Ge-vaar-lijk	mi-net-te

g-r-a-s	h-e-k	p-oe-s
t-ui-n	b-oo-m	k-a-t
t-a-k	b-l-a-d	w-e-b
s-n-o-r	h-aa-r	p-oo-t

Opdrachten uitvoeren: B.v. de leerling is Kruisje; hij mag helpen. **Pak eens:** 2 eikels, 4 kastanjes, 5 bruine blaadjes, hoeveel poten heeft een spin enz.

5. **Luisteren naar elkaar** – Een leerling vertelt een kort stukje uit het verhaal –van tevoren wijzen we 2 kinderen aan, zij mogen het verhaal navertellen. De overige kinderen luisteren of het correct gebeurt. Daarna vertelt een leerling een verhaal(mag zelf verzonnen zijn), pas nadat het verhaal afgelopen is, worden er 1 of 2 leerlingen uitgekozen, die het verhaal mogen navertellen. **Digibord: De leerkracht schrijft korte verhaaltjes op het bord. Naast elkaar als het kan. Vergelijken – zijn er woorden hetzelfde? Wijs maar aan.**
6. **Variante op het bovenstaande voor oudste kleuters.**- 1 kind vertelt een klein verhaaltje over eenDe ander vertelt een zelfde soort verhaaltje over een andere De vraag is dan: Hadden de verhaaltjes met elkaar te maken? De kinderen zijn van te voren aangewezen. **Digibord: De leerkracht schrijft de verhalen op. Naast elkaar als het kan. Vergelijken – zijn er woorden hetzelfde? Wijs maar aan.**
7. **Breiverhaal.** In de kring (kleine/ grote)om de beurt een zin of stukje van het verhaal vertellen in de goede volgorde. **Digibord: De leerkracht schrijft de zinnen te gelijker tijd op het bord. Visueel maken van lange – en korte zinnen. Van lange - en korte woorden.**

3. Functies van geschreven taal – Lessuggesties.

1. **Briefje schrijven** naar collega van een andere groep. Vraag om een geschreven reactie. Stel een open vraag. Verzin samen met de kinderen een vraag. B.v. Hoe heet een spin met een kruis op zijn rug? **Digibord: Met de kinderen kijken of dit antwoord op het digibord staat of op een strook papier als er geen digibord aanwezig is. Of het antwoord samen met de kinderen op het digibord schrijven.**
2. **Pictogram-** In de kring bespreken van het nut van pictogrammen. B.v. Wat betekent een pijl naar boven. Waar moet Kruisje dan heen? Welke picto's zouden wij kunnen maken om haar te helpen? Kunnen we ook picto's maken voor in de klas?
3. **Geheugen** - Wat ging Kruisje ook alweer doen? Laten we het even op schrijven dan vergeten we het niet. B.v. Aan het einde van de dag nog eens vragen wat Kruisje ging doen. Weten we het nog? Kijk eens op het kaartje? **Digibord: opschrijven van de woorden**
Kruisje maakt een kaart zodat hij niet vergeet dat de blaadjes van de bomen vallen als het herfst is.
4. **Spelletje** – stuur iemand naar de gang – De andere kinderen maken een picto – kind komt binnen en mag vertellen wat deze picto betekent. **Digibord: Het pictogram tekenen en verbergen achter het scherm.**
5. **Uitbeelden** van de taalhandelingen lezen en schrijven met behulp van de rol van de spin. Kan Kruisje schrijven en lezen tegelijk?

4. Relatie tussen gesproken en geschreven taal - Lessuggesties:

We schrijven woorden uit het verhaal op kaartjes en vragen bijvoorbeeld een collega om de woorden op te lezen. Een leuk idee is om het met een voicerecorder op te nemen. Zodat het terug gehoord kan worden.

Lees/schrijfhoek: Materiaal om te typen, briefjes te schrijven, boodschappenbriefje maken (experimenteren) enz. Wat hebben we allemaal nodig om een spin of boom of spinnenweb te maken? We gebruiken de kaartjes met de woorden nogmaals. We hangen ze zichtbaar in de klas. We vragen een ouder broertje of zusje om in hun pauze deze kaartjes hardop voor te lezen.

Breiboekje maken in groepjes (coöperatief?) met tekeningen. 2 of 4 kinderen tekenen ieder op een blaadje een stukje uit het verhaal, dit leggen ze in logische volgorde. Elk kind vertelt bij de tekening welk stuk verhaal erbij hoort. De leerkracht schrijft het erbij. Zo ontstaat een breiboekje. Je kunt dit dan kopiëren zodat alle 2 of 4 de kinderen een boekje hebben. Als extra opdracht kunnen de kinderen de tekst na stempelen of schrijven.

Woordkaartjes: Er hangen in de klas woorden die betrekking hebben op het thema. Deze woordkaartjes kunnen de kinderen lezen, en naschrijven. B.v. herfst, herfstblaadjes, wind, spin, web enz.

Letterflat. Zoek de letters, die bij de woorden op de diverse woordkaartjes horen. Of woorden die uit de kinderen komen. Plak ze op een vel en maak daar een tekening bij. Leg plaatjes, woordjes en/of letters bij de verschillende voorwerpen die bij het verhaal horen op de tafel.

5. Taalbewustzijn

Het aantal woorden in een zin tellen:

Als 1^e auditief en **daarna ook visueel op het digibord.**

We nemen zinnen uit het verhaal als voorbeeld. Waarin de woorden van de boven genoemde woordkaartjes voorkomen.

Kinderen kunnen zelf ook zinnen noemen, waarin we voor elk woord een blokje neerleggen. Dan kunnen we het aantal woorden tellen. **Digibord: zet een stempel onder ieder woord.**

Wat is de langste en de kortste zin.

De boom is hoog.	De boom staat in het gras.
Kruisje is klein.	De vogel vliegt in de lucht.
Het blad is rood.	De herfstblaadjes dwarrelen in de lucht.
Minette, de poes zit op een hek.	Kruisje is bang.
Kruisje ziet een wolk	De zon schijnt tussen de wolken.

Wat is een lang/ kort woord.....

Dwarrelen	Blad
Boom	Takken
Spin	spinnendraad
Poes	Spinnenpootjes
sliert	Herfstblaadjes
Snorhaar	snoet

Woord-/tekeningkaartjes maken. 4,5 of 6 kinderen hebben een kaart in de hand ga op de goede plaats in de rij staan om de juiste volgorde van de zin te maken.

Kruisje	rielt				
Kruisje	Zit	In	Een	web	
De	Boom	Is	hoog		
De	Poes	Zit	Op	Het	hek
Het	Blad	Is	geel		

Fonemisch bewustzijn:

Volg de vogel	
Vanaf de andere kant van de klas – roep – aaa (klinkt)	
Wijs aan:	oe
Kin = i	ie
Mond = o	ee
Hals = a	Rrrrrrr, een vliegtuig vliegt door de lucht
Rug = u	Mmmmmmm, heerlijk in de zon
Nek = e	Ffffff, de wind blaast.

Lopen/ klappen in klankgroepen - Gebruik woorden uit het verhaal en klap deze of stap deze woorden in klankgroepen. Kinderen kunnen woorden aandragen en voordoen.

Boom	Web	Spinnendraad	Pie-pap-pop-pee
Zwaaien	Dwarrelen	Spinnenpootjes	Snie-fi-san-fi-snoom
Tak	Sliert	Sprongetje	Iets-je-piets-je-poow
Blad	Zon	grassprietje	Hiep- hap- hee-hiep-hap -hoep

Kinderen zelf woorden en klanken laten verzinnen die we allemaal nazeggen.

Rijmen: Een eigen rijmboekje maken, kind verzint rijmpjes leerkracht schrijft het op terwijl je meespreekt. **Geef woorden die op elkaar rijmen dezelfde kleur.**

Kies woorden uit het verhaal b.v. De woorden uit onderstaande tabel. Bedenk hier een rijmwoord bij. Kinderen kunnen natuurlijk ook woorden verzinnen bij het thema.

Zeg maar na:

Hiep hap hee, riegelrebelree, moet jeniet mee, kniesknasknui, riegelrebelruis, is er iemand thuis? Hatsjiekideetje, riegelrabbelreetje, fliepfloeptheetje, fliepfloepflaa, riegelrabbelraa. Doe mij maar na. Enz.

Klanken - Welke klank hoor je vooraan bij? Als 2^e visueel op het digibord,

Web	Poot	Gras
Geel	Vogel	Tak
Bruin	Poes	Kat
Oranje	Hek	Zon
Blad	Boom	spin

Spin	Stam	wind
------	------	------

Welke klank hoor/ zie je achteraan, of het laatst? (zie bovenstaande woorden)

Of in het midden. (zie bovenstaande woorden, maar alleen de eenvoudige woorden)

6. Alfabetisch principe en Fonemisch Bewustzijn - Lessuggesties

Leg letters bij de woorden van tussendoel 5 (Taalbewustzijn) 1^e auditief en 2^e visueel op het digibord.

Als je de eerste klank verandert door een andere klank wat hoor je dan? (toveren met het woord)

Kies woorden uit het thema. B.v. de woordkaartjes die al in de klas hangen of uit bovenstaande tabel. B.v. **Boom** – leg de letters van **boom** een voor een neer, terwijl je de klank laat horen.

Leg plaatjes van kerstversiering neer en vraagt welke dingen met een ‘**k**’ beginnen enz.. Of je vraagt het kind woorden te noemen die met een ‘**b**’ beginnen enz.

Het samenvoegen van klanken tot een woord. Je spreekt een aantal geïsoleerde klanken uit, bijvoorbeeld: **b- oo-m** en het kind moet reageren door **boom** te zeggen.

Het isoleren van klanken, bijvoorbeeld de begin, midden- en eindklanken van een woord. Je vraagt: wat is de middelste klank van het woord **boom**? Het kind moet reageren met **OO**(analyse) zie boven.

Klanken toevoegen of vervangen. Bijvoorbeeld als je de ‘**b**’ van **boom** weglaat, welk woord hoor je dan? Als je de middelste klank bij vervangt door de ‘**o**’, welk woord zie en hoor je dan? Als je de ‘**m**’ in vervangt door ‘**r**’ welk woord hoor en zie je dan?

Het onderscheiden van klanken waaruit een woord bestaat. Je zegt ‘**boom**’ en het kind moet reageren door de opeenvolgende fonemen waaruit dit woord bestaat te noemen: **b-oo-m**’ (synthese)

Letters- Welke letters kent het kind? Laat hem/haar eens woordjes maken met die letters met tekeningen erbij (boekjes maken).

Maak eens een eigen A B C boekje met eigen tekeningetjes.

Digibord: Met de hele groep letters maken op het digibord. Tekeningen erbij maken met de digibordpen. Dit opslaan en regelmatig terugkijken en nieuwe letters toevoegen. Natuurlijk kan dit ook met een klein groepje. Of herhalen met de kleine kring.